[144-A-37] Seat No. _____ No. of printed page : 3

SARDAR PATEL UNIVERSITY
B.A. (VI- SEMESTER) EXAMINATION
Friday, 29th March 2019
2.00 p.m. to 5.00 p.m.
UA06CGLT20 : GUJARATI - Apthit (Anasin)

Total Marks : 70

પ્ર.૧ નીચેના પરિચ્છેદનું વિસ્તારથી વિવરણ કરો. (20)

"વસંતપંચમી એ કુદરતનું યૌવન છે. જેની રહેણી કુદરતથી વિખૂટી થઈ નથી, કુદરતને રંગે જે રંગાય છે તે વસંતનું આગમન, વગર કહ્યે, અનુભવે છે."
વસંત જ્યારે આવે છે ત્યારે યૌવનના ઉન્માદ સાથે આવે છે. યૌવનમાં સુંદરતા હોય છે, પણ હંમેશાં ક્ષેમ હોય છે જ એમ નથી. યૌવનમાં શારીરિક અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય જાળવવું બહુ જ અઘરૂં હોય છે, તેમ વસંતમાં પણ છે. તારુણ્યની પેઠે વસંત પણ લહેરી અને ચંચળ હોય છે.
વસંતમાં પ્રાણીમાત્ર ઉપર આકર્ષક કાન્તિ ચડે છે, પણ તે તેટલી જ જોખમકારક હોય છે. વસંતના ઉલ્લાસમાં સંયમની ભાષા શોભતી નથી, સહન થતી નથી, પણ તે જ વખતે તેની અત્યંત જરૂર હોય છે.

- કાકાસાહેબ કાલેલકર

અથવા

"પ્રાથમિક, માધ્યમિક, ઉચ્ચ માધ્યમિક કે કોલેજ-શિક્ષણની કોઈ પણ કક્ષાએ ઉત્કૃષ્ટતાના આગ્રહો આપણે રાખી નથી શકતા એને આપણે કયા પ્રકારની લાચારી કહીશું? શિક્ષણનું ચિત્ર નરી બેહાલીનું છે, અંગ્રેજી હોય કે માતૃભાષા, શુદ્ધ લેખન અને ભાષાના ઉચિત પ્રયોગની આશા લગભગ મરી પરવારી છે. એના વરવા નમૂના હવે તો ગુજરાતી ટીવી ચેનલ અને વર્તમાનપત્રોમાં ભરપટ્ટે જોવા મળે છે. કાચા વિદ્યાર્થીઓની પેઢીનું હવે તો કાચા શિક્ષકોમાં રૂપાંતર થઈ ચૂક્યું છે, એનું શું કરીશું? ઉપર ચડાવી દેવાની નીતિએ એવો દાટ વાળ્યો છે કે આઠમા ધોરણનો વિદ્યાર્થી પણ વાંચવા-લખવામાં તતપપ. સતત તાણગ્રસ્ત અને સ્પર્ધા સિવાય કશું ન વિચારતાં વિદ્યાર્થીઓમાં કયું તેજ શોધીશું? એડમિશન માટે લાચાર દશામાં ભમતા વાલીઓ, બ્હાવરા વિદ્યાર્થીઓ અને નર્યા વેપારી ધોરણે ચાલતી શિક્ષણ સંસ્થાઓ, આ ચિત્રમાં કયા આદર્શો મળવાના?

-હિમાંશી શેલત

પ્ર.૨ નીચેનામાંથી કોઈ એક કાવ્યનો આસ્વાદ કરાવો. (20)

ગામ જવાની હઠ છોડી દે – મણિલાલ હ. પટેલ

બા-ની સાથે ગયું બાળપણ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
વસ્તી વચ્ચે વિસ્તરતું રણ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
બન્યો ડેમ ને નદી સુકાઈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
ખેતર વૃક્ષો ગયાં કપાઈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
ચોરો તૂટ્યો ગયા પાળિયા ગામ જવાની હઠ છોડી દે
નથી ગોખલા બચ્યા આળિયા ગામ જવાની હઠ છોડી દે
નથી વાવતા ભાઈ મકાઈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
લોહી ખરું પણ નથી સગાઈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
નથી એટલે ભીંતે ઓકળી ગામ જવાની હઠ છોડી દે
સગપણ ભૂલી પ્રજા મોકળી ગામ જવાની હઠ છોડી દે
પાદર રસ્તા નામ પૂછશે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
'કોનું છે ભૈ કામ?' પૂછશે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
સગાં અને સગપણ સૌ છૂટ્યાં ગામ જવાની હઠ છોડી દે
ખેતર સાથે અંજળ ખૂટ્યાં ગામ જવાની હઠ છોડી દે
તને કોકનાં વેણ વાગશે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
વાતવાતમાં દુ:ખ લાગશે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
આંબા રાયણ મહુડા ક્યાં છે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
નોંધારી ટેકરીઓ ત્યાં છે ગામ જવાની હઠ છોડી દે
ગયા સોબતી ના રહી શાળા ગામ જવાની હઠ છોડી દે
બધા લોક શીખ્યા સરવાળા ગામ જવાની હઠ છોડી દે
નથી નેળિયા સડકો થૈ ગૈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
એક સીમ પણ ધોખો દૈ ગૈ ગામ જવાની હઠ છોડી દે
છાસ રોટલો ગયાં વસૂકી ગામ જવાની હઠ છોડી દે
માટીએ પણ માયા મૂકી ગામ જવાની હઠ છોડી દે

અથવા

ઈશ્વર - સૌમ્ય જોશી

ઠોકરની સાથે નામ તુજ લેવાય છે ઈશ્વર,
તું કેવો અકસ્માતથી સર્જાય છે ઈશ્વર.
હેઠો મૂકાશે હાથને ભેગા થશે પછી જ,
કોશિશ જ્યાં પતે ત્યાં જ શરૂ થાય છે ઈશ્વર.
જો દૂર પેલી વસ્તીમાં ભૂખ્યા છે ભૂલકાં,
લાગે છે તને દૂરનાં ચશ્માં ય છે ઈશ્વર.
કે' છે તું પેલા મંદિરે છે હાજરાહજૂર,
તું પણ શું ચકાચોંધથી અંજાય છે ઈશ્વર?
થોડા જગતનાં આંસુઓ, થોડા મરીઝના શેર,
લાવ્યો છું જુદી પ્રાર્થના, સંભળાય છે ઈશ્વર?
એનામાં હું ય માનતો થઈ જાઉં છું ત્યારે,
મારામાં જ્યારે માનતો થઈ જાય છે ઈશ્વર.

પ્ર.૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર છંદનાં બંધારણ સદૃષ્ટાંત સમજાવો. (16)

(૧) વસંતતિલકા (૨) ઉપેન્દ્રવજ્રા (૩) સ્રગ્ધરા (૪) કટાવ
(૫) ચોપાઈ (૬) સવૈયા (૭) તોટક (૮) માલિની

પ્ર.૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે અલંકાર સદૃષ્ટાંત સમજાવો. (14)

(૧) અતિશયોક્તિ (૨) વ્યાજસ્તુતિ
(૩) શ્લેશ (૪) સજીવારોપણ

— X —